

เรื่องเพื่อ พิจารณาจร

เรื่องที่ ๕

สวต. 5/41
27 มี.ค. 53

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ ๒๐๒๘
วันที่ ๒๗ มี.ค. ๕๓ ๐๙-๒๐
เวลา

ที่ ทส 0306/ 762

พ 4

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กรุงเทพฯ 10400

22 มีนาคม 2553

เรื่อง มาตรการเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ปี 2553

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

จัดเข้าวาระ 23 มี.ค. 2553

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สรุปสถานการณ์หมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ปี 2553
2. ข้อมูล Hotspot จากดาวเทียม Terra และ Aqua 1 ตุลาคม 2552 - 18 มีนาคม 2553
3. แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555

1. เรื่องเดิม

(1) ความเป็นมา

สืบเนื่องจากสถานการณ์หมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ในช่วงตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2553 เป็นต้นมา ตรวจพบปริมาณฝุ่นขนาดเล็ก (PM_{10}) อยู่ในระดับเกินเกณฑ์มาตรฐานในหลายพื้นที่ และเข้าสู่ระดับวิกฤติในช่วงวันที่ 17 - 19 มีนาคม 2553 โดยเฉพาะที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง สูงสุด ณ เวลา 9.00 น. เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2552 มีค่าเท่ากับ 518.5 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เกินเกณฑ์มาตรฐานมากกว่า 4 เท่า และเป็นค่าสูงสุดในรอบ 20 ปี นับตั้งแต่เริ่มมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศในประเทศไทย (มาตรฐานค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมงของฝุ่นขนาดเล็ก (PM_{10}) ไม่เกิน 120 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอรายงานสรุปสถานการณ์และการดำเนินการ มาตรการเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ดังนี้

(1.1) สถานการณ์หมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน

ผลการติดตามตรวจสอบปริมาณฝุ่นขนาดเล็ก (PM_{10}) ในปี 2553 โดยสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบอัตโนมัติของกรมควบคุมมลพิษ ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน และน่าน และหน่วยตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเคลื่อนที่ ในจังหวัดแพร่ พะเยา และอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย พบว่าปริมาณฝุ่นขนาดเล็ก (PM_{10}) ในบรรยากาศสูงเกินเกณฑ์มาตรฐานหลายวัน ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง สูงสุด ณ เวลา 09.00 น. ในช่วงตั้งแต่เดือนมกราคม จนถึงวันที่ 22 มีนาคม 2553 รายละเอียดปรากฏดังสิ่งที่ส่งมาด้วย 1 โดยค่าสูงสุดที่ตรวจพบในแต่ละจังหวัดสรุปได้ ดังนี้

/จังหวัด...

จังหวัดแม่ฮ่องสอน 518.5 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2553
จังหวัดลำพูน 350.3 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2553
จังหวัดเชียงราย 328.0 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2553
จังหวัดเชียงใหม่ 279.9 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2553
จังหวัดพะเยา 271.0 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2553
จังหวัดลำปาง 238.7 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2553
จังหวัดน่าน 181.3 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2553
จังหวัดแพร่ 102.1 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2553

(1.2) สถานการณ์ไฟฟ้าและการเผาในที่โล่ง

สถานการณ์ไฟฟ้าในภาพรวมทั้งประเทศ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2552 ถึงวันที่ 18 มีนาคม 2553 ปฏิบัติงานดับไฟฟ้า จำนวน 5,305 ครั้ง พื้นที่ถูกไฟไหม้ 42,012 ไร่ ท้องที่ภาคเหนือมีสถิติการดับไฟป่ามากที่สุด จำนวน 2,842 ครั้ง พื้นที่ถูกไฟไหม้ 22,189 ไร่ ในจำนวนนี้พบว่าเป็นของพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือ จำนวน 2,189 ครั้ง พื้นที่ถูกไฟไหม้ 14,848 ไร่ จากการตรวจติดตามจุดความร้อน (Hotspot) ด้วยดาวเทียม Terra และ Aqua ด้วยระบบ MODIS ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2552 ถึงวันที่ 18 มีนาคม 2553 พบว่ามีจุดความร้อนรวมทั้งสิ้น 22,223 จุด โดยมีแนวโน้มเพิ่มสูงมากขึ้นตั้งแต่ต้นเดือนมีนาคม 2553 เป็นต้นมา เป็นจุดความร้อนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ จำนวน 5,206 จุด คิดเป็นร้อยละ 23 พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 8,816 จุด คิดเป็นร้อยละ 40 และพื้นที่การเกษตร จำนวน 8,201 จุด คิดเป็นร้อยละ 37 นอกจากนี้ จากการติดตามตรวจสอบจำนวนจุดความร้อนในอนุภูมิภาคแม่โขง (สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ราชอาณาจักรกัมพูชา และประเทศไทย) พบจุดความร้อนจำนวนมาก ในช่วงระหว่างวันที่ 15 - 20 มีนาคม 2553 ส่งผลให้อนุภูมิภาคแม่โขงมีหมอกควันปกคลุมอย่างหนาแน่น พื้นที่ในประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเชียงราย ซึ่งหมอกควันที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากทั้งการเผาภายในประเทศและในประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สหภาพพม่า และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รายละเอียดดังสิ่งที่ส่งมาด้วย 2

(1.3) การดำเนินการมาตรการเพื่อรองรับสถานการณ์การเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควัน ปี 2553

(1.3.1) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้เตรียมความพร้อมการดำเนินการมาตรการแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- จัดประชุมคณะกรรมการไฟฟ้าและหมอกควันแห่งชาติ เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2553 เพื่อเตรียมความพร้อมการดำเนินการมาตรการร่วมกันในการแก้ไขปัญหาหมอกควันโดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยได้มีการสรุปผลการดำเนินการที่ผ่านมา การจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า ปี 2553 และการกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาไฟป่าปี 2553 ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการฯ และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานตามแผนการที่กำหนด

- ติดตามเฝ้าระวังและแจ้งเตือนสถานการณ์หมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน กำหนดให้มีการรายงานข้อมูลคุณภาพอากาศผ่านเว็บไซต์กรมควบคุมมลพิษ www.pcd.go.th และ โทรสารทุกวัน พร้อมทั้งประสานแจ้งเตือนสถานการณ์หมอกควันไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และจังหวัด กรณีเกิดสถานการณ์หมอกควัน จะมีการแจ้งเตือนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ทราบทางโทรศัพท์มือถือผ่านระบบ SMS

- การดำเนินมาตรการควบคุมไฟป่า ได้จัดตั้งศูนย์ประสานการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ประจำสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 13 (แพร่) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 15 (เชียงราย) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 (เชียงใหม่) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 13 สาขาลำปาง และสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 สาขาแม่สะเรียง เพื่อติดตามประสานข้อมูลสถานการณ์ไฟป่าและหมอกควัน แจ้งเตือนสถานการณ์ให้ประชาชน หน่วยงาน และองค์กรทุกภาคส่วนได้รับทราบ และรายงานสถานการณ์ไฟป่าและจำนวนจุดความร้อนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ทราบทุกวัน นอกจากนี้ได้ดำเนินโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 โครงการประชาสัมพันธ์ภัยดับไฟป่า โดยการจ้างประชาชนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมไฟป่าอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในหมู่บ้านที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า จำนวน 1,270 หมู่บ้านๆ ละ 8 คนๆ ละ 4,000 บาทต่อเดือน พร้อมจัดหาเครื่องมือดับไฟป่ามอบให้แก่หมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการ ปฏิบัติงานระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2552 ถึงเดือนเมษายน 2553 รวม 6 เดือน ประกอบด้วย การทำแนวกันไฟในพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านหรือพื้นที่การเกษตรกับพื้นที่ป่า การลาดตระเวนตรวจหาไฟ การปฏิบัติงานดับไฟป่า และการแจ้งข่าวไฟไหม้ป่า รายละเอียดปรากฏดังสิ่งที่ส่งมาด้วย 3

- จัดทำข้อตกลงความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือ ที่เป็นการร่วมมือในระดับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง 7 กระทรวง ได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงกลาโหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข เพื่อประกาศเจตนารมณ์ความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การฟื้นฟูคุณภาพอากาศในชุมชน และความร่วมมือกันดำเนินการมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันที่มีสาเหตุจากไฟป่าและการเผาในที่โล่ง ประเด็นความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) การกำกับ ดูแล และบังคับใช้กฎหมาย 3) การติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน และดับไฟป่า 4) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ และ 5) การบูรณาการแผนงานและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

- จัดสรรงบประมาณให้กับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ดำเนินมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าปี 2553 รวมทั้ง จัดให้มีการประชุมคณะทำงานติดตามผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าปี 2551 - 2554 เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2552 ณ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2553 ณ จังหวัดน่าน เพื่อเป็นการ

เตรียมการและติดตามผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหามอกควันในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน นอกจากนี้ได้มีการดำเนินมาตรการการสร้างความตระหนัก ปลุกจิตสำนึกของประชาชน ลดการเผาเพื่อคุณภาพอากาศที่ดีในชุมชน และเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์หมอกควันที่อาจเกิดขึ้น โดยจัดกิจกรรมรณรงค์ “งดเผา บรรเทาโลกร้อน” ภายใต้โครงการ เหลือง – ฟ้ามหามงคล เกิดพระเกียรติจากวันแม่ถึงวันพ่อ ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2552

(1.3.2) กระทรวงมหาดไทย ได้มีการมอบหมายให้จังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนเตรียมความพร้อมในการดำเนินมาตรการควบคุมการเผาในที่โล่ง โดยจัดให้มีศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหามอกควันและไฟป่าระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกาศให้ปัญหามอกควันเป็นวาระเร่งด่วนของจังหวัดที่ต้องดำเนินการแก้ไขโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่งตั้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน เป็นเจ้าพนักงานไฟป่าประจำท้องที่ จัดอบรมอาสาสมัครดับไฟป่า รณรงค์ประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมืองดการเผาทุกชนิดผ่านสื่อ ห้ามเผาหญ้าวัชพืชริมทางเด็ดขาด ดำเนินมาตรการล้างถนนฉีดน้ำเพิ่มความชื้นเพื่อลดฝุ่นในเขตเมือง ทำบันทึกข้อตกลงร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเผาระวังและติดตามสถานการณ์ไฟ ประกาศเขตควบคุมไฟป่าระดับหมู่บ้านให้รางวัลนำจับผู้จุดไฟในเขตป่า และเพิ่มภารกิจชุดกู้ชีพประจำตำบลให้ทำหน้าที่ดับไฟป่า

(1.3.3) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการกำหนดแผนงานและมาตรการควบคุมการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมปี 2551-2554 ตามแผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยการควบคุมการเผาในที่โล่ง และแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามอกควันและไฟป่าปี 2551-2554 กำหนดเป้าหมายในการลดการเผาในพื้นที่การเกษตรจำนวน 69 ล้านไร่ ภายในปี 2554 ในพื้นที่เป้าหมายที่เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเผาใน 29 จังหวัด ได้แก่ 1) ปทุมธานี 2) พระนครศรีอยุธยา 3) สิงห์บุรี 4) ลพบุรี 5) ชัยนาท 6) สุพรรณบุรี 7) กาญจนบุรี 8) อ่างทอง 9) นครนายก 10) เชียงใหม่ 11) เชียงราย 12) ลำพูน 13) ลำปาง 14) แม่ฮ่องสอน 15) พะเยา 16) แพร่ 17) น่าน 18) ตาก 19) สุโขทัย 20) กำแพงเพชร 21) พิษณุโลก 22) พิจิตร 23) นครสวรรค์ 24) อุทัยธานี 25) ชลบุรี 26) ฉะเชิงเทรา 27) สระแก้ว 28) ขอนแก่น และ 29) นครราชสีมา กำหนดแนวทางการดำเนินงาน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การแก้ไขและบรรเทาปัญหา 2) สร้างความรู้ความเข้าใจ 3) การป้องกันตามกฎหมาย 4) การติดตามเผาระวัง และ 5) การวิจัยและพัฒนา โดยได้มีการดำเนินโครงการหยุดการเผาในพื้นที่การเกษตร ที่มีการถ่ายทอดเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเผา การนำเสนอทางเลือกในการแก้ไขปัญหามอกควัน ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมตัวกันแก้ไขปัญหามอกควันในรูปแบบของเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา และส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์เครื่องจักรกลการเกษตรปลอดการเผาเพื่อนำร่องสาธิตการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรปลอดการเผาควบคู่กับการใช้น้ำหมักชีวภาพในการย่อยสลายเศษพืชในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชนที่มีการให้บริการไถกลบตอซังฟางข้าวทดแทนการเผา

(1.3.4) กระทรวงคมนาคม ได้กำชับหน่วยงานรับผิดชอบเส้นทางหลวงทุกสาย ให้ทำการกำจัดวัชพืชบริเวณริมทางหลวงอย่างสม่ำเสมอตลอดช่วงหน้าแล้ง ห้ามไม่ให้กำจัดวัชพืชริมทาง

/โดยวิธี...

โดยวิธีจุดไฟเผาเด็ดขาด กำหนดมาตรการป้องกันการเกิดไฟบริเวณริมทางหลวงและการดับไฟที่เกิดขึ้น เพื่อลดหมอกควัน ป้องกันอุบัติเหตุทางรถยนต์ และป้องกันไฟลุกลามไปยังเขตพื้นที่ป่าและบริเวณใกล้เคียง

(1.4) การประสานความร่วมมือระหว่างประเทศกรณีหมอกควันข้ามแดน

ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดนในอนุภูมิภาคแม่โขง (Technical Working Group on Transboundary Haze Pollution Control in the Mekong Sub-region: TWG-Mekong) ภายใต้ข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษหมอกควันข้ามแดน โดยมีประเทศสมาชิก ได้แก่ สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ราชอาณาจักรกัมพูชา และประเทศไทย โดยมี สำนักงานเลขาธิการอาเซียน ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ และมีศูนย์เชี่ยวชาญด้านอนุสัญญามหิยาแห่งอาเซียน (ASMC) ให้การสนับสนุนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ผลการประชุมที่ผ่านมาประเทศสมาชิกมีมติเห็นชอบตามข้อเสนอของประเทศไทยในการกำหนดเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาไฟและหมอกควันในอนุภูมิภาคแม่โขง โดยกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จของการทำงานในการลดจำนวนจุดความร้อน (Hotspot) สะสมในระดับอนุภูมิภาคแม่โขง และให้ประเทศสมาชิกกำหนดเป้าหมายการลดจำนวนจุดความร้อนสะสมภายในประเทศให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับเป้าหมายในระดับอนุภูมิภาคแม่โขง นอกจากนี้ มติที่ประชุม TWG-Mekong ครั้งที่ 5 ที่จัดขึ้น ณ กรุงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระหว่างวันที่ 25-26 กุมภาพันธ์ 2553 เห็นชอบให้ประเทศสมาชิก เพิ่มความเข้มงวดในการเฝ้าระวังสถานการณ์ไฟและหมอกควันในประเทศของตน และเห็นชอบตามข้อเสนอของ ไทย ในการรวบรวมความต้องการของประเทศสมาชิกด้านการพัฒนาศักยภาพในการแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดน จัดทำเป็นข้อเสนอโครงการเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนด้านการเงินจากองค์กรระหว่างประเทศ และแหล่งเงินทุนอื่นๆ ภายใต้กลไกกรอบอาเซียน

นอกจากนี้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ให้ความช่วยเหลือ สหภาพพม่า และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภายใต้ “โครงการความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศในอนุภูมิภาคแม่โขง” โดยจัดส่งหน่วยตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเคลื่อนที่เข้าไปตรวจวัดคุณภาพอากาศในประเทศพม่าและลาวในช่วงหน้าแล้ง เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพด้านการติดตามสถานการณ์หมอกควัน การประเมินผลกระทบที่มีต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ กรมควบคุมมลพิษ ได้จัดส่งหน่วยตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเคลื่อนที่จำนวน 1 คัน ไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นประเทศแรกเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2553 และมีกำหนดจัดส่งเข้าไปในสหภาพพม่าในวันที่ 29 มีนาคม 2553

(1.5) กรณีวิกฤติหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนปี 2553

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ประสานการดำเนินการมาตรการแก้ไขปัญหาวิกฤติหมอกควันในช่วงวันที่ 15-20 มีนาคม 2553 ดังนี้

- จัดการประชุมหารือเร่งด่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2553 โดยมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายสุวิทย์ คุณกิตติ) เป็นประธานที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบมาตรการแก้ไขปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อนำเสนอต่อ คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ เช่น การเพิ่มความเข้มงวดการเผาระวังและดูแลพื้นที่ป่า การสนธิกำลังดับไฟป่า ปฏิบัติการฝนหลวงกรณีเร่งด่วน การขอความร่วมมือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้มงวด กำกับ ดูแล และควบคุมการเผาตามกฎหมายที่มีอยู่ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น การกำหนดให้มีระบบการรายงานผลการปฏิบัติงานระดับท้องถิ่นเป็นประจำวันเพื่อติดตามประเมินผลสำเร็จในการทำงาน การกำหนดให้จังหวัดเพิ่มมาตรการแก้ไขปัญหาหมอกควันภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด การพิจารณาผลักดันและส่งเสริมการทำเกษตรปลอดการเผาโดยการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานในแต่ละปีให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม การยกระดับและกระชับความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดน ภายใต้ข้อตกลงอาเซียน เรื่องมลพิษหมอกควันข้ามแดน เป็นต้น นอกจากนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ออกปฏิบัติการบินสำรวจสถานการณ์การเผาในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน และประชุมร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2553 ณ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อรับฟังสภาพปัญหาและมอบนโยบายในการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่อีกทางหนึ่งด้วย

- แจ้งประสานไปยัง สำนักงานเลขาธิการอาเซียน และประเทศสมาชิกในอนุภูมิภาคแม่โขง ประกอบด้วย สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และราชอาณาจักรกัมพูชา เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการเผาในที่โล่งในแต่ละประเทศโดยเร่งด่วน

- ประสานไปยังกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อประสานแจ้งเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศในอนุภูมิภาคแม่โขง ให้ติดตามผลการดำเนินมาตรการควบคุมการเผาในที่โล่งในประเทศเหล่านั้น พร้อมทั้งดำเนินมาตรการทางการทูตเพื่อกำชับให้ประเทศเหล่านั้นดำเนินมาตรการควบคุมการเผาในที่โล่งอย่างเคร่งครัด

(2) มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

(2.1) คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2552 เห็นชอบในหลักการมาตรการควบคุมการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควันในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้นำเสนอ

(2.2) คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2553 รับทราบผลการดำเนินงานเตรียมการเพื่อรองรับสถานการณ์ไฟป่าและหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือ ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้นำเสนอ

2. เรื่องที่เสนอเข้าสู่การพิจารณา

(1) ประเด็นสำคัญของปัญหา

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาแล้วเห็นว่าสถานการณ์หมอกควัน และไฟป่าในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน เป็นปัญหาที่มีความสำคัญระดับชาติ ที่มีความจำเป็นต้องบูรณาการทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน เพื่อให้การควบคุมและแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์ ตลอดจนการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศกรณีหมอกควันข้ามแดน

(2) ประเด็นข้อเสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

เพื่อให้การควบคุม ไฟป่า การเผาในที่โล่ง และการแก้ไขปัญหาหมอกควัน เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอเสนอมาตรการควบคุมการเผาในที่โล่งและหมอกควันในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ให้ คณะรัฐมนตรี พิจารณา ดังนี้

(2.1) มาตรการเร่งด่วน

การดำเนินมาตรการภายในประเทศ

(2.1.1) เห็นควรมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าปี 2553 ดำเนินงานการตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

(2.1.2) สืบเนื่องจากภาวะภัยแล้งที่เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ ส่งผลให้เกิดไฟป่ามีแนวโน้มความรุนแรงและมีช่วงระยะเวลาของการเกิดไฟป่าทอดยาวออกไป ดังนั้นเพื่อให้การแก้ไขปัญหาไฟป่าโดยเฉพาะการจ้างประชาชนปฏิบัติงานดับไฟป่า ตามโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 โครงการประชาปองภัยดับไฟป่า เป็นไปอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับสถานการณ์การเกิดไฟป่า กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงขอความเห็นชอบในการขยายระยะเวลาการจ้างประชาชนปฏิบัติงานดับไฟป่า จากเดิมที่กำหนดไว้ให้สิ้นสุดการจ้างในเดือนเมษายน 2553 ไปเป็นสิ้นสุดการจ้างในเดือนมิถุนายน 2553 ภายใต้วงเงินงบประมาณเท่าเดิมตามที่ได้รับการจัดสรร

(2.1.3) มอบหมายให้ กระทรวงมหาดไทย กำชับให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน เฝ้าระวัง กำกับ ดูแล และควบคุมการเผาในที่โล่งอย่างเคร่งครัดในช่วงหน้าแล้ง การดับไฟที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ขอความร่วมมือจากประชาชนงดเผาเศษกิ่งไม้ใบไม้ งดเผาเศษวัสดุเหลือใช้ในพื้นที่เกษตร และงดเผามูลฝอยชุมชน โดยให้มีการรวบรวมรายงานผลการปฏิบัติงานในแต่ละวันให้กับจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถติดตามประเมินผลสำเร็จในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินมาตรการระหว่างประเทศ

(2.1.4) ให้ความเห็นชอบให้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญสนับสนุนการดำเนิน “โครงการความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศในอนุภูมิภาคแม่โขง” จัดส่งหน่วยตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเคลื่อนที่เข้าไปตรวจวัดคุณภาพอากาศในสหภาพพม่า และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในช่วงหน้าแล้ง ซึ่งได้มีการจัดส่งหน่วยตรวจวัดคุณภาพอากาศแบบเคลื่อนที่ จำนวน 1 คัน ไปยัง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นประเทศแรกเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2553 และมีกำหนดจัดส่งเข้าไปในสหภาพพม่าในวันที่ 29 มีนาคม 2553

/(2.2) มาตรการ...

(2.1.5) มอบหมายให้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บรรจวาระเรื่อง สถานการณ์และการแก้ไขปัญหาการเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควันในอนุภูมิภาคแม่โขง เข้าสู่การพิจารณาของการประชุมสุดยอดผู้นำลุ่มน้ำโขงตอนล่าง ครั้งที่ 1 (The First Mekong River Commission Summit) ซึ่งมีกำหนดจัดขึ้นในระหว่างวันที่ 2 – 5 เมษายน 2553 ณ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

(2.2) มาตรการระยะยาว

การดำเนินมาตรการภายในประเทศ

(2.2.1) ให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการไฟป่าและหมอกควัน ระดับภูมิภาคภาคเหนือตอนบน ภายใต้คณะกรรมการจัดการไฟป่าและหมอกควันแห่งชาติ โดยมีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธาน อนุกรรมการประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด 8 จังหวัด ภาคเหนือตอนบน และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่น เพื่อรับผิดชอบบูรณาการ การดำเนินงานแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันในระดับภูมิภาค

(2.2.2) มอบหมายให้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พิจารณาดำเนินการ สถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศเพิ่มเติมในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบ ปริมาณฝุ่นขนาดเล็ก และรายงานข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์

(2.2.3) มอบหมายให้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผลักดันและส่งเสริมการทำ เกษตรปลอดการเผา การทำเกษตรที่สูงปลอดการเผา ให้มีการใช้พื้นที่เพาะปลูกอย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาการทำให้ไร่เลื่อนลอย เช่น การสนับสนุนเครื่องจักรกลการเกษตรปลอดการเผา สร้างทางเลือก การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคการเกษตร การทำเกษตรขั้นบันได และการทำเกษตรผสมผสานเพื่อ เพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ โดยการกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานในแต่ละปีให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่าง เป็นรูปธรรม

(2.2.4) มอบหมายให้ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้การสนับสนุนการ ดำเนินโครงการการใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศและข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อการติดตามและประเมิน พื้นที่ที่มีการเผาในที่โล่ง

การดำเนินมาตรการระหว่างประเทศ

(2.2.5) มอบหมายให้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ผลักดันให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการระดับรัฐมนตรีด้านหมอกควันข้ามแดนในอนุ ภูมิภาคแม่โขง (Ministerial Steering Committee on Transboundary Haze Pollution Control in the Mekong Sub-region: MSC-Mekong) เพื่อยกระดับความร่วมมือให้ได้รับการสนับสนุนในระดับนโยบาย จากรัฐมนตรีด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศสมาชิกอนุภูมิภาคแม่โขง ควบคู่กับการดำเนินงานของคณะทำงาน ด้านหมอกควันข้ามแดนในอนุภูมิภาคแม่โขง (TWG-Mekong)

- ประสานสหภาพพม่าและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเพื่อยกร่างข้อเสนอ “โครงการความร่วมมือในการติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในสหภาพพม่าและสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว” เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ ภายใต้กลไกความร่วมมือประเทศสมาชิกอนุภูมิภาคแม่โขงร่วมกับประเทศคู่เจรจา

/- พิจารณา...

- พิจารณาให้การสนับสนุนด้านบุคลากร อุปกรณ์เครื่องมือ และงบประมาณที่จำเป็น
ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศในรูปแบบทวีภาคีกับประเทศสมาชิกอนุภูมิภาคแม่โขง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอ คณะรัฐมนตรี เพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบ
และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไป

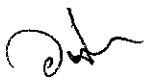
ขอแสดงความนับถือ

(นายสุวิทย์ คุณกิตติ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อนุมัติ

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)

นายกรัฐมนตรี

๒๓ ๕-๖ ๕๓

ทราบเรียน นรม. ผ่าน รอง นรม. (พล.ต. สุวัจน์) พล.ต. สุวัจน์
..... รพฉ.ภค.แจ้งวันเป็นเรื่องที่มีความจำเป็น
เร่งด่วน ตาม ม. ๑ แห่ง พรฎ. ว่าด้วยการเสนอเรื่องฯ และขอให้
นำเสนอ ครม. เป็นวาระจรในวันที่ ๑๕ มี.ค. ๕๓
หากเห็นชอบด้วย ขอให้โปรดอนุมัติให้เสนอ ครม. พิจารณา
เป็นวาระจร ตามที่ รพฉ.ภค.เสนอ

(นายสุวัชัย ภู่งประเสริฐ)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กรมควบคุมมลพิษ

สำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง

โทรศัพท์ 0 2298 2382-4

โทรสาร 0 2298 2385

๒๓ ๕-๖ ๕๓